

ВЫТБАР

ГАЗЕТА ДЭМАКРАТЫЧНЫХ ПЛЫНЯЎ ПРЫДЗВІНСКА-ПРЫДНЯПРОЎСКАГА КРАЮ

№ 6 (34), сакавік 1993 г.

Цана 3 рублі

ВІЦЯБЛЯНКА.

Фотаэцюд А. МЕМУСА.

**Мілыя жанчыны,
каб кожны дзень
для Вас быў
святам!**

У ГЭТЫМ НУМАРЫ:

Газета «Правда» можа
пачакаць

Чаму мы выйшлі
з КПБ?

Ці быў Гітлер
у Віцебску?

Мастацкія фільмы ТБ

Мацярынства
(з вянка санетаў)

Ляцеў за мной святы твой завет:
—Жыві з людзьмі ў дружбе й спагадзе,
Будзь вернай толькі шчырасці і праўдзе,
Не насядзі, але пакінь свой след.

Прысягу дай цяплу й дабрыні,
Пусці глыбока моцнае карэнне,
У час пасей і выспелі насенне,
І доўг зямлі патроены вярні.

Забі гадзюку, дрэва пасадзі,
Маленькага сыночка нарадзі
І вырасці, і выправі ў дарогу.

Няхай ідзе ад роднага жылля,
А ты—гані і смутак, і знямогу,—
Жыві на свеце толькі для цяпла.

Для пакалення новага жыві,
Сваё святое споўні прызначэнне:
Жанчына—гэта роду прадаўжэнне,
Яна ўсе раны можа заживіць.

З гадамі, пэўна, бачыцца ярчэй,
Хоць і жыццё павыбеліла скроні:
Усё цяпло—у матчынай далоні
І ў паглядзе матчыных вачэй.

Я іх цяплом ратуюся ад бед.
Ад іх, адзіных, чуюцца ўслед:
—У час пасей і выспелі насенне.

Сын будзе, імем дзеда назаві,
Сваё святое споўні прызначэнне,—
Хай будзе вечнай роднасць па крыві.

Яўгенія МАЛЬЧЭУСКАЯ.

Гэта не павінна паўтарыцца

Бяспамяцтва

Хто забывае мінулае, асуджаны на яго паўтарэнне. Гомельшчына. Мазыршчына. Найпрыгажэйшыя куткі зямлі Беларускай. Людзі, што нарадзіліся пасля вайны, не ведаюць, што ў гэтай зямлі датляваюць косці многіх тысячаў нявінных ахвяраў палітычных рэпрэсіяў. Але ні крыжа, ні помніка, ні слова ў школьных падручніках. «Ворагі народа», якіх расстрэльвалі ў прыгажэйшых месцах Беларусі, былі апрануты ў даматканую адзежу і лапці. «Ворагі народа» трымалі ў зонах. Адна з іх—Хальчанская калонія.

Дзіцячая дапытлівасць патрабавала тлумачэння: чаму людзей у Хальчы трымаюць за калючым дротам і водзяць пад канвоем? Хто яны, гэтыя людзі? Тады на гэтыя пытанні адказаў не было.

Расказваюць дзве жанчыны—жывыя сведкі, якія прайшлі праз Хальчанскую зону.

М. М. Асіповіч: «У 1947 годзе нас праз Аршанскую перасылку прывезлі ў Хальч. У палове бараку размясцілі 90 жанчын-маці з немаўлятамі і 30 цяжарных. У бараку холадна, палёны і высушыць недзе—барак не абаграваўся. Дзяцей у нас адымалі тыднёвых і змяшчалі ў яслі спачатку ў былым панскім доме, дзе на першым паверсе жыла ахова, а потым у спецыяльна пабудаваным памяшканні. Як у інкубатары. Мацяроў прыводзілі да дзяцей па шэсць разоў на дні, але дзеці не вытрымлівалі гулагаўскага рэжыму і кожны дзень паміралі. Нябожчыкаў адносілі на ручніках на вахту, дзе іх забіралі. Голенькіх. Мая дзяўчынка таксама памерла ў 1947-м».

«А павезлі нас усіх, 58-ы

артыкул, у жніўні 48-га года,—уклучаецца ў размову Я. Л. Мойшава.—У маёй дзяўчынкі быў рахіт. Думала, што яна не выжыве, але выжыла. Мяне адправілі этапам, а дзяўчынку пакінулі ў Хальчы. Прывезлі мяне на Урал. Сосьва, Сероўскі раён. Але ў хуткім часе вярнулі ў Хальч. Потым зноў этап—Маскоўская перасылка, зноў вярнулі ў Аршанскую перасылку—Юрцава пад Оршай. Адтуль у Кінгір Сцяплага. На Балхашы прыйшлося пражыць да самага 1954 года. Тэрмін скончыўся. Вызвалілі. Але... Выезду не дазволілі. Так і пражыла ў Казахстане 33 гады».

Хавалі дзяцей на краю Хальчанскіх могілак ля агароджы. Так заўсёды ў праваслаўі хавалі памёршых гвалтоўнай смерцю. І гэта сімвалічна».

Ні магільнага ўзгорка, ні крыжыка, ні помніка. Кучы смецця на месцы дзіцячых могілак—банкі з-пад фарбы, бітая цэгла, застылы цэмент. «Ніхто не забыты, нішто не забыта»? А пахаваныя тут дзеці нарадзіліся вольнымі. Іх не судзілі трыбуналам, не выносілі ў дачыненні да іх рашэнняў славуція «двойкі» і «тройкі», асобныя нарады. Чаму ж да дзіцячых могілак такія здзеклівыя адносіны?

Трымаю ў руках карту ГУЛАГа. Гомель на ёй не адзначаны. Не дакладна сць картографу або «нязначнасць» гулагаўскіх аб'ектаў? Але Хальч і Тарасаўку—філія Хальчанскай калоніі—з рахунку не адкінеш: яны рэальна існавалі, мелі значэнне саюзнае. Пра гэта «сарамліва» замоўчваюць «афіцыйныя органы»: не ведаем, была там нейкая калонія па лініі МУС, быццам

для тых, у каго малы тэрмін зняволення.

Ні помніка, ні крыжа, ні знака на Хальчанскіх могілках. Ніводнага слова аб калоніі ў Хальчанскім музеі. А месцы пахаванняў зусім непадалёку ад музея.

Тысячы чыноўнікаў займаюцца сёння пытаннем рэабілітацыі нявінных ахвяр таталітарызму. Але няма для іх, былых вязняў, сапраўднай рэабілітацыі, няма рэабілітацыі і для былых раскулачаных. Дагэтуль няма ў камісіях, што вырашаюць пытанні рэабілітаваных, саміх рэабілітаваных. Таму цяжка дамагчыся, каб на месцы масавых пахаванняў стаялі помнікі. Не правядырам сусветнага пралетарыату, а іх ахвярам.

І яшчэ. У Гомелі пішуць кнігу «Памяць». Штат аплачваемых супрацоўнікаў. Чые імёны заносіцца ў выданне? Болей ста тысяч «савецкіх грамадзян», а калі дакладней, салдат тэрміновай службы, знішчаны ў Гомельскім лагеры ваеннапалонных. Ці ведаюць пра гэта тыя, хто стварае кнігу «Памяць»? Хутчэй за ўсё не ведаюць. Што ж тады пішуць—кнігу «Памяць» ці ксёнкву «Бяспамяцтва»? Калі другое, тады можна не ўзяць пад увагу гэтыя сто тысяч, а таксама загубленых у калоніі, а дакладней, у канцлагеры ў Хальчы і Тарасаўцы.

Помнік ахвярам павінен стаць на плошчы. Бяспамяцтву трэба пакласці канец.

І. НЯЧАЕЎ,
старшыня Гомельскай
асацыяцыі ахвяр палі-
тычных рэпрэсіяў.

Ні імёнаў, ні дат. Толькі хіліцца сонца ў зыходзе.

Лісты чытачоў

Пахавайце па-хрысціянску

Маё пакаленне 20-х гадоў нарадзілася пры савецкай уладзе і пражыло ў гэтым «бласлаўным» рэжыме ўсё сваё жыццё, глытнуўшы, як кажучы, горкага да слёз. Прайшло праз усе этапы камуністычнага эксперыменту, паспытала і голаду, і холаду, перанесла вайну і ведае, што такое жабрацтва. Камуністы ставяць сабе ў заслугу перамогу ў Айчыннай вайне 1941—45 гадоў. Але перамог народ, і не таму, што кіравала камуністычная партыя, а насуперак ёй. Перамог народ, як і адолеў французскую навалу 1812 года, калі большавікоў не было і ў паміне. І дарэчы, вайна 1941 г. аказалася непазбежнай толькі таму, што ва ўладзе былі камуністы.

Нельга без замілання чытаць зварот камуністаў «захаваць святыню»—Маўзалеі Леніна. Чытаеш яго і выступаюць на вачах слёзы. У камуністаў вялікі вопыт у выцясненні слёз у прамым і пераносным сэнсе.

Суседняй дзяржаве нятанна ўтрымліваць манументальнае збудаванне з трупа

Уладзіміра Ільіча. І не толькі дорага, але і бессэнсоўна: Ленін не быў такім, якім яго прадстаўляюць нам камуністы. Калі Леніна называюць правадыром сусветнага пралетарыату, то не кажучы, што ён ніколі не быў патрыётам сваёй радзімы—Расіі. Але дастаткова сказаць, што большавікі на чале з Леніным садзейнічалі (за грошы кайзера) паражэнню Расіі ў вайне з Германіяй. І дабіліся вялікіх поспехаў у гэтым.

Заява аб тым, што труп Леніна з'яўляецца святыняй для народа, мякка кажучы, памылка.

Пакладзіце ў Маўзалеі егіпецкую мумію ці штосьці падобнае і людзі пойдучы туды з той жа цікаўнасцю, з якой яны ішлі глядзець на тое, што засталося ад «камуністычнай святыні». Хочацца сказаць: пахавайце вы Ільіча па-хрысціянску, пастаўце яму помнік і пакланяйцеся, калі гэта вам так патрэбна, нясіце яму кветкі.

М. САМСОНАЎ,
ветэран вайны і працы.

Весткі з раёнаў

Але сустрэча адбылася

Як толькі Докшыцкая суполка БНФ сабралася прывесці сустрэчу прадстаўнікоў Сойма БНФ з насельніцтвам, у горадзе пачаўся раптоўны рамонт будынкаў і кінатэатра, і Дома культуры. Але нягледзячы на гэта, такая сустрэча ўсё ж адбылася.

На яе прыехалі з Менска дэпутат Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Г. Семдзянава, намеснік старшыні Сойма БНФ прафесар Ю. Хадыка, старшыня рэспубліканскага камітэта Свабодных прафсаюзаў Г. Быкаў. Присутнічаў на сустрэчы і дэпутат Вярхоўна-

га Савета ад Докшыцкага раёна, старшыня калгаса «Зара камунізму» У. Новікаў.

Г. Семдзянава расказала аб рабоце 10 сесіі Вярхоўнага Савета, аб удзеле ў ёй дэпутатаў ад апазіцыі БНФ. Ю. Хадыка прысвяціў свой выступ мэтазвестным задачам народнага фронту ў бліжэйшы час.

Г. Быкаў распавёў пра рост аўтарытэту свабодных прафсаюзаў сярод працоўных рэспублікі.

Дэпутат ВС У. Новікаў ад выступлення перада сваімі выбаршчыкамі адмовіўся.

І. ФУРСЕВІЧ.

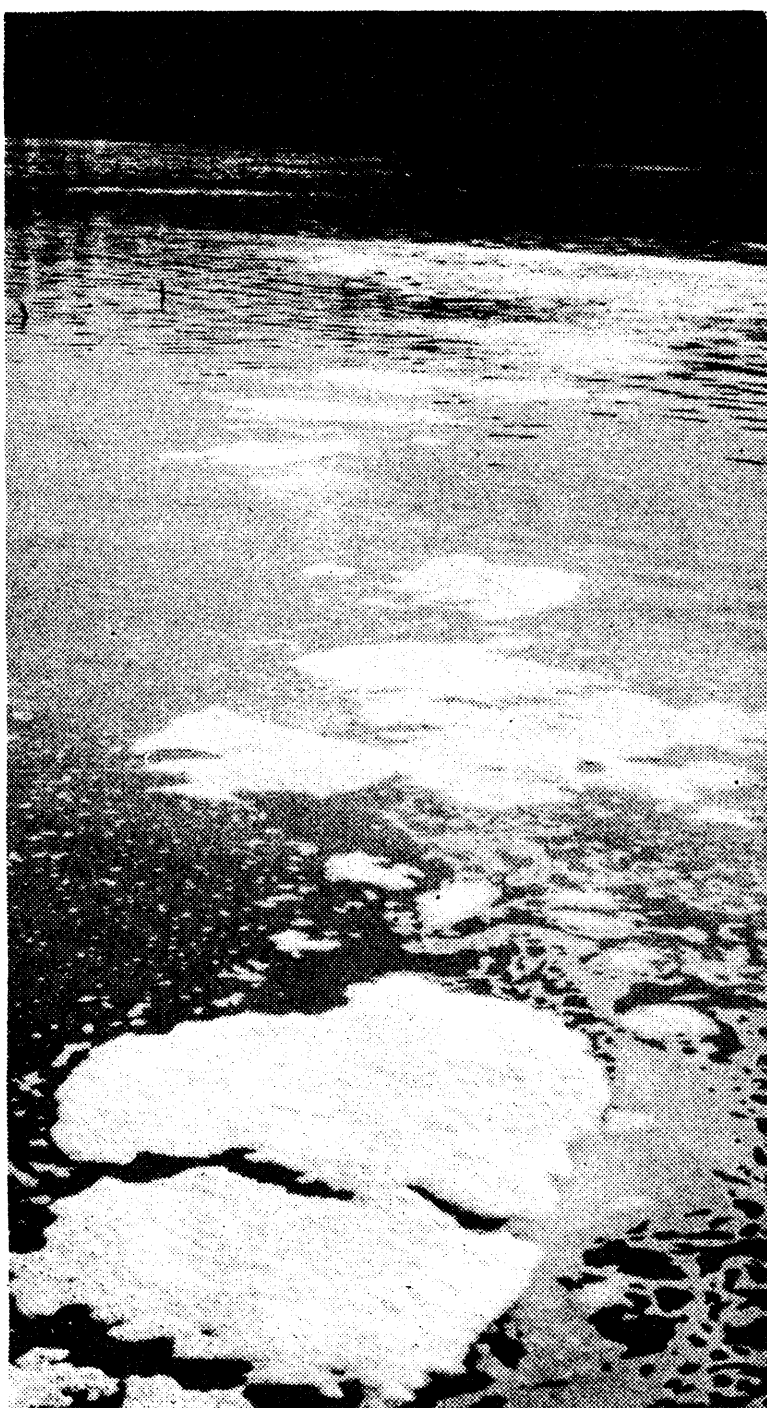
«Правда» можа пачакаць

Сенненскія ды шумілінскія паштавікі звярнуліся да адпаведных райвыканкамаў з прапановамі зрабіць панядзелак выхадным для паштовых службаў. Абгрунтаванне: беларускія газеты

ў гэты дзень не выходзяць, а замежныя, маскоўскія, могуць і пачакаць на свайго падпісчыка да аўторка.

Просьбы задаволены.

Ю. ТУТЭЙШЫ.

Іван ЛАЗУКА

БАГНА

На бераг на цвёрды не ўзбіцца,
Навокал балотная твань,
Зачахлі даўно тут крыніцы,
Усюды дрыгва, як ні глянь.

Вакол ненажэрныя п'яўкі,
Прысмокчуцца—рады не даць,
А мошкі ў паветры, казаякі,
Прасвету нідзе не відаць.

Тут водар, напоены гніллю,
Міязмы над гразю пльвучуць,
Тут пахне брыдотай і цвіллю,
Нячысікі ўсе тут жывучуць.

Ад яду, што точыць карэнне,
Чарот галавою панік,
Схаваўся ў сваіх сутарэннях,
Стаіўся, заціх вадзянік.

Ні птушкі не ўбачыш, ні звера,
Пазніклі, прапалі ўжо ўсе,
Нікому даўно няма веры,
Як той, на расяныцы, расе.

Калі ж навалыцца накоціць,
Дзе звонкі і радасны гром?
«Мы,—крэчучу жабоцькі ў балоце,—
Нічога... прывыклі... жывём...»

Падзеі

Камітэт свята

У Віцебску ўтвораны аргкамітэт па правядзенню ўрачыстага святкавання 75-ых угодкаў абвяшчэння Беларускае Народнае Рэспублікі. У склад камітэту

ўвайшлі прадстаўнікі шэрагу дэмакратычных арганізацый і ўстаноў культуры.

Якая ў нас перспектыва?

4 сакавіка пад Віцебскам ад-

быўся рэспубліканскі семінар рэдактараў Віцебскае вобласці, які абмеркаваў праблемы ды перспектывы дзейнасці газет.

М. ВАЛАЧОБНІК.

Рэзананс

Партыя новага тыпу?

Объявление

Нарэшце камуністы дачакаліся свайго часу. Адноўлена дзейнасць КПБ.

Калі да гэтай падзеі падыходзіць дэмакратычным шляхам, то нічога страшнага няма. Кожны чалавек мае свае погляды, перакананні. У дадзеным выпадку камуністычныя. (Ня будзем пераканваць у іхнай утапічнасці). І калі ласка, на агульных падставах з іншымі партыямі, яднайся і дзейнічайце (законным шляхам), будуйце свой камунізм, (мы ўжо набудаваліся).

Але, на вялікі жаль, падобнае магчыма толькі ў дэмакратычным грамадстве. Мы ж яшчэ толькі стаім на шляху да дэмакратыі. І пагэтану вельмі небяспечным становіцца аднаўленне КПБ. Бо яна ніколі не дзейнічала паводле законаў з самага пачатку сваёй гісторыі. «Ум, честь и совесть» — партыя, усю злачыннасць якой мы нават не ў стане ўявіць.

Зараз пакружаны партыяратчыкі заяўляюць аб рэфармацыі партыі, аб прыязным стаўленні да Адраджэння, аб сацыяльнай абароне працоўных.

Але аб якой рэфармацыі можа йсці размова? Чаму «рэфармаваная» партыя парушае і законы РБ, і чалавечыя правы з самых першых крокаў?

Арганізацыйнае паседжанне камуністаў ВА «Даламіт» праводзіцца ў працоўны час у цудоўнай кіназале Палаца культуры. (Між тым, клуб, дзе раней дэманстраваліся кінафільмы, гадоў пяць на рамоне і жыхарам недзе паглядзець кіно, бо кіназала ПК не выкарыстоўваецца. Відаць, абалванены народ не заслугой гэтай раскошы).

Працягам парушэнняў законаў ёсць рэгістрацыя членаў КПБ у рабочы час, у вытворчых памяшканнях, па службовых тэлефонах (глядзіце аб'яву — Рэд.).

Як можна гаварыць аб абароне працоўных, не ведаючы, як, чым, якімі інтарэсамі яны жывуць, і ў той жа час даваць празрыстыя намеры аб скарачэнні на прадпрыемстве няўступных у партыю?..

Ды, відаць, жыве Бог на Беларусі! Як кажуць рабочыя, ня клеіцца з партыяй на «Даламіце». Ня йдуць туды «трудящиеся». Бачна, наліся «дастатку» камуністычнага «краю», досыць!

В. ІГНАЦЕНКА,
сябра БСДГ.

Всвязи с отменой постановления Верховного Совета Республики Беларусь „О временном приостановлении деятельности КПБ на территории Республики Беларусь“ проводится перерегистрация коммунистов желающих подтвердить членство в КПБ.

Регистрация проводится:

1 Капустина ЕВ. — заводоуправление
тел. 52-21

2 Суринович ОН. — мехотдел ГАП-2
тел. 55-64

3 Подобаев ВИ. — карьероуправление ВПО „Доломит“
тел. 52-91

4 Клопов АА. — автобоза ВПО „Доломит“
тел. 52-19

Партбюро парторганизации г. Руба

ЦІ БЫЎ ГІТЛЕР У ВІЦЕБСКУ?

У зусім нядаўнія часы здавалася ўсё ясным пра мінуўшчыну. Аднак пры ўважлівым поглядзе і ў старажытнасць, і на нядаўнія падзеі, можна заўважыць у гісторыі Віцебска шмат цікавага, малавядомага, недаследаванага...

У 1942 годзе ў горадзе дзейнічала знакамітая падпольшчыца В. Харужая. І трэцяга кастрычніка гэтага года яна паведамляла ў Маскву: «Немцы пераносяць усё пад зямлю. Пад горадам будуюцца капітальныя збудаванні. На аэрадроме ўсе самалёты пад зямлёй на глыбіні 6 метраў».

Часткова гэтае пацвердзілася пасля вайны пры будаўніцтве жылля на тым месцы. Але дагэтуль цяжка адказаць: што ж тое было?

А вось іншае паведамленне. На гэты раз М. Валовына, кіраўніка разведкі 39-й арміі, ва ўспамінах

«Разведчики всегда впереди» (Москва, 1977): «6 лістапада 1943 г. у Віцебск прыязджаў Гітлер. Мы даведліся аб гэтым з перахопленай радыёграмы».

Паўстае пытанне: а дзе ж А. Гітлер быў у амаль цалкам разбураным горадзе, які знаходзіўся ў 10—12 км ад лініі фронта?

Фюрэр любіў шык і тым болей пад пагрозай савецкага наступу не жыў у небяспечных няўтульных будынках ці зямлянах. Мажлівыя сляды ягонага часовага «пражывання» захаваліся ў раёне Лучосы побач з раддам, дзе ёсць яшчэ рэшткі нямецкіх умацаванняў.

Дарэчы, госці з Германіі, якія летас наведвалі Віцебск, таксама шукалі гэтыя «сляды» ў раёне Лучосы.

Міледзій БУНТО,
выкладчык гісторыі
ПТВ-96 г. Віцебска.

Мы выйшлі з КПБ і пойдзем у Еўропу

У гэты цяжкі для простых працаўнікоў час асабліва неабходна аб'ядноўвацца з моцнымі, незалежнымі ад урада і мясцовых чыноўнікаў прафсаюзамі, якія змогуць абараніць людзей ад самавольства адміністрацыі.

На Лукомльскай ДРЭС адбыўся сход прафсаюзнай арганізацыі Канфедэрацыі

працы Беларусі (КПБ), на якім разгледжана становішча ўнутры канфедэрацыі. Паколькі ў яе складзе ў асноўным прадпрыемствы сферы абслугоўвання (гасцініцы, дзяржстрах, дамы быту, таксаматорныя паркі і г. д.), якія ў ходзе ажыццяўлення эканамічнай рэформы павінны быць прыватызаваны, а энергетыка ў большасці краін з'яўляецца ўласнасцю дзяржавы, у энергетыкаў няма агульных інтарэсаў са сферай абслугоўвання.

У мэтах забеспячэння больш надзейнай сацыяльнай абароны працоўных вырашана выйсці з Канфедэрацыі працы Беларусі і ўвайсці ў склад рэспубліканскага незалежнага прафсаюза гарнякоў і хімікаў — базавых

галінаў прамысловасці.

Гэты моцны прафсаюз мае добрую матэрыяльную базу, выдае сваю газету «Салідарнасць», устанавіў цесную сувязь з шахцёрамі іншых краін. У бліжэйшы час ён мяркуе ўступіць у еўрапейскую асацыяцыю базавых галінаў эканомікі.

В. МЫКОЛЬНИКАУ,
старшыня выканаўчага бюро незалежнага прафсаюза Лукомльскай ДРЭС.

У мясцовых філіях

Докшыцкая раённая суполка БНФ утварылася толькі год назад. Тады яна налічвала каля дзесяці чалавек.

Наглядзячы на нешматлікасць, суполка правяла пэўную работу: быў арганізаваны га-

радскі мітынг у падтрымку рэферэндума, праведзены збор подпісаў за рэферэндум, дзве сустрэчы народных дэпутатаў рэспублікі з гараджанамі. Умацоўваўся аўтарытэт мясцовай арганізацыі, расла й колькасць яе сяброў. Зараз суполка

Растуць рады, расце аўтарытэт

налічвае 50 членаў і з ёю вымушаны лічыцца гарадскія ўлады.

Пашыраюцца планы дзейнасці тутэйшых бээнфаўцаў. Напрыклад, у бліжэйшы час мяркуецца святкаванне 75-х угодкаў утварэння БНР.

Сваю будучую працу суполка будзе праводзіць сумесна з мясцовымі актывістамі Таварыства беларускай мовы і Беларускай сялянскай партыі.

І. ФУРСЕВІЧ.
Докшыцы.

Вакол культурна-рэлігійнага жыцця

ДЛЯ ХРЫСТА, КАСЬЦЁЛА І БАЦЬКАЎШЧЫНЫ

Адметнай рысай нашага часу з'яўляецца крушэнне розных стэрэатыпаў. Зараз прыйшла чарга яшчэ аднаго — аб «польскім» Касцёле.

З моманту далучэння Беларусі да Расійскай імперыі ў XVIII ст. каталіцызм разглядаўся як адмоўная з'ява. Імпэрскае ўлады імкнуліся ўзмацніць свой уплыў на мясцовае насельніцтва праз праваслаўе — дзяржаўную рэлігію Расіі. Таму амаль два стагоддзі старанна ўзгадоўвалася думка, што каталіцызм ёсць польская экспансія, што прыйдуць палякі, абрабуюць беларусаў, прымусяць іх забыцца пра нацыянальную годнасць і спадчыну.

Але ўжо ў 20-я гады нашага стагоддзя на хвалю нацыянальнага Адраджэння ў колах беларускай інтэлігенцыі ўзнікла ідэя аб «беларусізацыі» Касцёла. Ініцыятарамі былі ксяндзы Абрантовіч, Пучкар-Хмялеўскі, Сак і іншыя. На жаль, гульня: «цэнтра» ў нацыянальнае Адраджэнне працягвалася нядоўга. «Беларусізацыя» Касцёла не адбылася.

Савецкія ўлады падхапілі ідэю сваіх гістарычных папярэднікаў і рабілі ўсё для таго, каб Касцёл на Беларусі называлі польскім, а супраціўленне каталіцызму лічылі беларускай нацыянальнай задачай.

Напрыклад, навучанне ксяндзоў ішло за мяжой, галоўным чынам у Польшчы, бо сваіх навучальных устаноў доўгі час не было. У выніку склалася, што мовай Касцёла стала польская, каталікі называліся палякамі, хаця меншасць з іх добра валодае гэтай мовай і ўжывае яе ў штодзённым жыцці.

Але нішто штучнае не існуе вечна, і вось цяпер актуальным здаецца пытанне аб развіцці Касцёла на Беларусі. Зыходзячы хаця б з таго, што каталікі набажэнствы могуць весціся на нацыянальнай мове, а сам Касцёл не мае ніякай нацыянальнай ці дзяржаўнай прыналежнасці, сённяшняе беларускае Адраджэнне бачыцца ў першую чаргу праз Касцёл.

Усведамляючы важнасць гэтага працэса і імкнучыся паспрыяць яму, каталіцкая моладзь Беларусі згуртавалася пад дэвізам «Для Хрыста, Касцёла і Бачкаўшчыны» ў новую некамерцыйную культурна-асветніцкую арганізацыю — Задзіночанне каталіцкае моладзі Беларусі, якое аб'ядноўвае моладзь каталіцкага веравання з усяе Беларусі. Для ажыццяўлення галоўнае мэты — пашырэння

хрысціянскае веры і маральнасці сярод моладзі, была абрана форма стварэння суполак па магчымасці пры кожнай парахвіі, дзейнасць якіх каардынуецца Радай ЗКМБ. Сваім намерам мы маем дапамогу святарам у пашырэнні Добрай Весткі праз асабістае вывучэнне Евангелія і дапамогу ў катэхізацыі, арганізацыю рэкалекцыяў і пілігрымак да святых месцаў, выданне і распаўсюджванне рэлігійнай літаратуры, дапамогу ў аднаўленні і будаванні касцёлаў і кляштароў, помач хворым і састарэлым людзям, дзецям у дзіцячых дамах і г. д. Гэтым наша дзейнасць не абмяжоўваецца, і мы вітаем усе намаганні для Хрыста, Касцёла і Бачкаўшчыны.

Тым, хто зацікавіўся дзейнасцю новай арганізацыі, хто хоча з намі супрацоўнічаць альбо каму патрэбна дапамога (мы, напрыклад, маем беларускі каталіцкі сьпеўнік для хору), прапануем напісаць па адрэсе: 220005, Менск-05, п/с 242 альбо патэлефанаваць у Менск 482166.

Менск.

Анастасія КОЗЫР,

ЧАКАЮЦЬ ДАПАМОГУ

Распачалося аднаўленне абальскай праваслаўнай Свята-

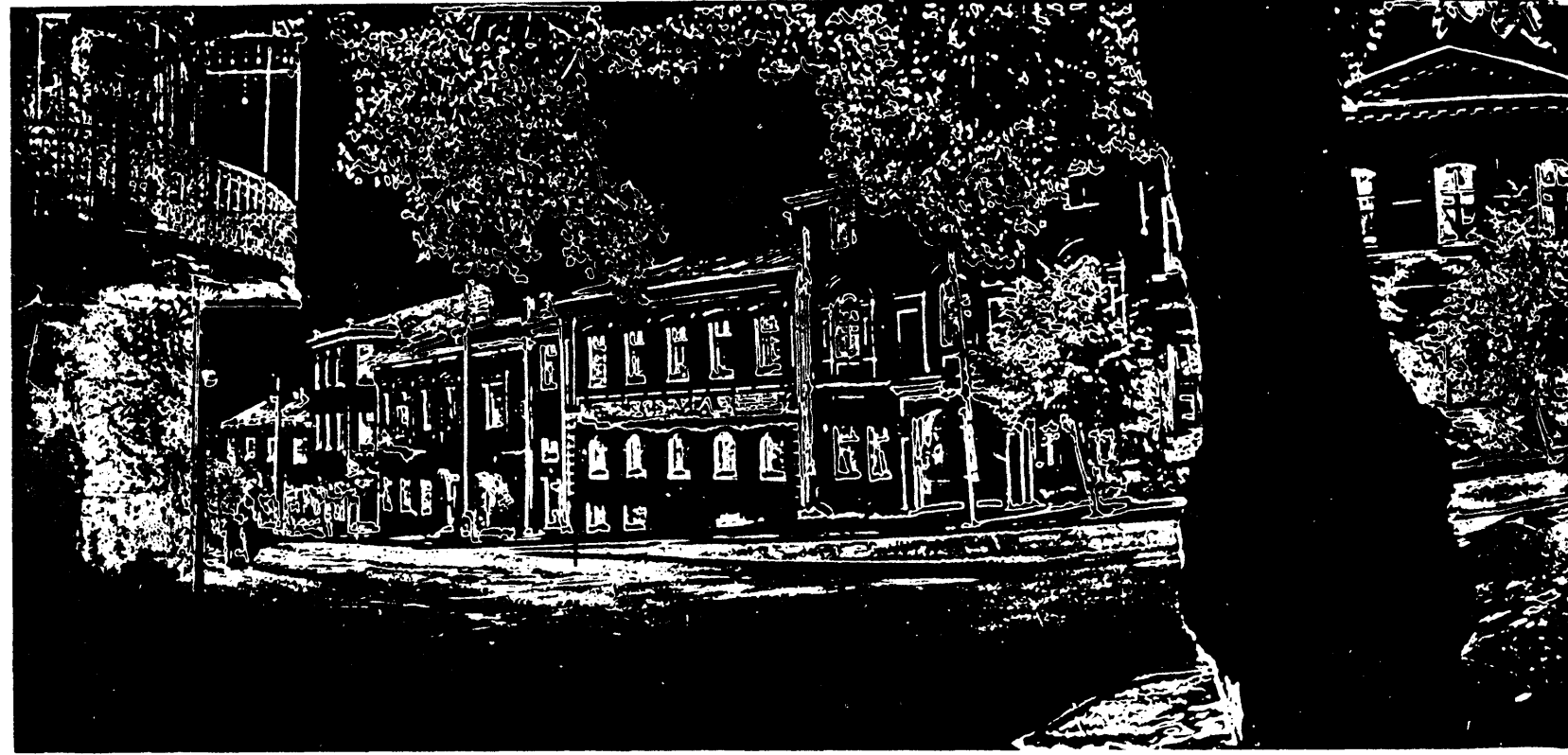
Ануфрыёўскай царквы.

Аднак грошай для адбудовы

мураванага храма пакуль не хапае. Пагэтану царкоўная рада ды настояцель Свята-Ануфры-

еўскай царквы звяртаюцца з просьбаю матэрыяльна дапамагчы. Разліковы рахунак,

куды можна накіроўваць ахвяраванні, — 000701903 у Шумілінскім Аграпрамбанку.

З цыкла «Стары горад».

Агляд прэсы

«Часопіс» № 2

На Беларусь трапіў лютаўскі нумар беластоцкага «Часопіса». У ім аб жахлівым станавішчы, у якім апынулася варшаўскае аддзяленне Беларускага грамадска-культурнага таварыства пасля нападу і заняцця ягонага памяшкання, піша Славамір Іванюк.

Пра «Праваслаўе, дзяржаўнасць і станаўленне грамадзянскай супольнасці ў сучаснай Беларусі» разважае менчук Мікола Матрунчык. Яўген Мірановіч працягвае свой гістарычны артыкул «Праваслаўныя палякі». Аб мове набажэнства ў польскіх праваслаўных храмах гаворыць Вячаслаў Харужы. Яраслаў Іванюк шмат увагі прысвячае святой Еўфрасінні Полацкай. У выданні знаходзім яшчэ некалькі матэрыялаў на гістарычныя тэмы. Сакрат Яновіч падае ў «Часопісе» чарговую частку сваіх успамінаў «Даліна, поўная лёсу».

Газета прапануе ўвазе чытачоў бягучую інфармацыю, лісты, крыжаванкі і г. д.

Ю. С.

Не верыцца

Пачатак канца!

Віцебскі раён летасць страціў тры калектывныя гаспадаркі. Замест калгасаў імя Чырвонай Арміі, імя Кірава, імя Леніна ўтвораны акцыянерныя таварыствы, адпаведна «Альгова», «Адраджэнне», «Слабада». Новыя формы гаспадарання на зямлі патрохі пракладаюць сабе дарогу. Але да істотных зменаў яшчэ далёка. Як і раней, сярод назваў калгасаў і саўгасаў раёна буйе камуністычны тапанімічны «дзядоўнік» — «Памяць Леніна», «Шлях Леніна», «Заповеты Ільіча» і г. д.

А. БУКАЧОУ.

Амаль рэклама

«Церамок» на колах

Беларускі тэатр «Лялька» едзе на гастролі. Аднак, на жаль, не ў Нямеччыну, куды лялечнікі меркавалі адправіцца крыху раней.

10 сакавіка ў Барані «Лялька» пакажа «Церам-Церамок» і гэтым пачнуцца выступы тэатра на поўдні вобласці. 11, 12, 15 і 17 сакавіка спектаклі пабачыць Орша. У суботу й нядзелю артысты наведаюць Коханава ды Балбасава, а 16-га і 18-га выступіць адпаведна ў Дуброўне і Талачыне.

Н. КІЛДЗІНГ.

Рэпертуар Беларускага акадэмічнага тэатра імя Я. Коласа

11 сакавіка «Вежа»
12 сакавіка «Сылгалі Богу, сылгалі»
13 сакавіка прэм'ера «Кошчын дом» у 12 гадз.
14 сакавіка «Касатка»

16 сакавіка «Кошчын дом» у 10 гадз. і 12 гадз. 30 хв..
Пачатак вечаровых спектакляў а 19 гадз.

Даведкі па тэл.: 36-06-80, 36-00-43.

У кінатэатрах Віцебска
з 10 па 14 сакавіка

«БЕЛАРУСЬ»

«Спакуса». 9.40, 11.30, 13.20, 15.10, 17.00, 18.50, 20.40.
«Стэла» (малая зала). 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00.
Аўтаадказчык 14028.

«СПАРТАК»

«Свабодная ад мужчын». 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 17.50, 19.40, 21.30.
Аўтаадказчык 365121.

«КАСТРЫЧНИК»

«Пастка для мары». 9.20, 11.00, 12.40, 14.20, 16.00, 17.40, 19.00, 20.40.
Аўтаадказчык 365544.

«БРЫГАНЦІНА»

«Хто каго?». 10.30, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00.
«Сэрцаед». 11.20, 16.40, 18.15, 19.50, 21.30.
«Сафі» (мультфільм). 9.00, 13.00, 14.15.
Зборнік мультфільмаў. 10.10, 15.30.
«Талісман». 9.15, 12.30, 13.45.
Аўтаадказчык 18179.

«МІР»

«Перамога». 10.00, 12.55, 15.50, 18.50.
«Грандыёзнае выкраданне амерыканскіх дзяўчат». 9.50, 11.35, 13.20, 15.05, 16.00, 18.35, 20.20.
Аўтаадказчык 362223.

«УСХОД»

«У кожнага свае недахопы». 14.00, 15.40, 17.15, 18.50, 20.25.
Аўтаадказчык 362916.

ВІДЭАТЭАТР «ВІЦЬБА»

Аўтаадказчык 14945.

Мовай
лічбаў

Як ведама, у Еўропе апошнім часам узнік шэраг новых дзяржаў. Сёння мы падаем асноўныя звесткі пра некаторыя з іх.
Чэшская рэспубліка стала незалежнай 1 студзеня г. г. Яе плошча—78,84 тыс. км². Насельніцтва налічвае 10,3 млн., у тым ліку 94,5%—чэхі, 3%—славакі, 2%—венгры, 0,3%—цыганы, 0,2%—іншыя нацыянальнасці. Сталіца—Прага.
Славакія набыла незалежнасць 1 студзеня 1993 г. Ейная плошча—49 тыс. км². Насельніцтва—5,3 млн. (85,6%—славакі, 10,8%—венгры, 1,5%—цыганы, 1,1%—чэхі, 1%—іншыя нацыянальнасці. Сталіца—Браціслава.

—цыганы, 0,2%—іншыя нацыянальнасці. Сталіца—Прага.
Славакія набыла незалежнасць 1 студзеня 1993 г. Ейная плошча—49 тыс. км². Насельніцтва—5,3 млн. (85,6%—славакі, 10,8%—венгры, 1,5%—цыганы, 1,1%—чэхі, 1%—іншыя нацыянальнасці. Сталіца—Браціслава.

Праграма мастацкіх фільмаў на рэшту тэлетыдня

СЕРАДА,
10 сакавіка
Беларускае тэлебачанне
9.30 і 21.35—«Мачаха».
13.40—«Джэк Васмёркін»
«амерыканец». 1-я серыя.
Канал «Астанкіна»

8.45 і 18.00.—«Проста Марыя»
(Мексіка).
11.20—«Звычайныя цуды». 1-я і 2-я серыі.
20.40—«Ціхія могілкі».
Канал «Расія»

11.05 і 19.25—«Санта-Барбара».
13.25—«Маналог».
Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне

8.00—«Мая другая мама».
15.00—«Прынц і жабрак».
23.35—«Уся каралеўская раць».
1-я серыя.
ЧАЦВЕР,
11 сакавіка
Беларускае тэлебачанне

9.30 і 21.35—«Мачаха».
11.50—«Мэгі» (Балгарыя).
13.40—«Джэк Васмёркін»
«амерыканец». 2-я і 3-я серыі.
Канал «Астанкіна»

8.55 і 18.10—«Проста Марыя».
11.20—«Голад сэрца» (Польшча).
12.45—«Толькі ў музык-холе».
21.10—«Каханне і галубы».
Канал «Расія»

11.00 і 19.25—«Санта-Барбара».
Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
8.10—«Рабунак апоўначы».
15.10—«Коннікі». 1-я серыя.
20.55—«Мая другая мама».
23.50—«Уся каралеўская раць».
2-я серыя.

ПЯТНІЦА,
12 сакавіка
Беларускае тэлебачанне
9.40—«Мачаха».
11.15—«Сем дзён Надзеі». 1-я і 2-я серыі.
13.50—«Пахаванне Сталіна».
21.35—«Маналог».

Канал «Астанкіна»
8.20 і 15.10—«Сёмы джын».
20.55—«Апошні аўтапартрэт» (Японія).

Канал «Расія»
10.55—«Санта-Барбара».
17.00—«Сасланы на планету Зямля».
2-я серыя.
19.25—«Нулявы варыянт».
23.10—«Іван А.»
Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
8.10—«Мая другая мама».
12.50—«Выйсці замуж за капітана».
15.00—«Коннікі». 2-я серыя.
0.20—«Уся каралеўская раць».
3-я серыя.

СУБОТА,
13 сакавіка
Беларускае тэлебачанне

8.25—«Маналог».
11.15—«Лета ў ракавіне».
21.35—«Акно спальні» (ЗША).
Канал «Астанкіна»
11.20—«Змова асуджаных».
18.45—«Дваццаць чатыры караты смерці» (ЗША).
20.40—«Каралеўская лаўка 7». 5-я серыя.
23.20—«XX стагоддзе» (Італія). 1-я серыя.

Канал «Расія»
11.15—«Мама».
19.35—«Самая абаяльная і прывабная».
Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
11.00—«Матрос Чыжык».
20.45—«Мая другая мама».
НЯДЗЕЛЯ,
14 сакавіка
Беларускае тэлебачанне
8.45—«Мачаха».
10.25—«Рабро Адама».
12.55—«Сабака на сене».
21.05—«Палёт навігатора» (Нарвегія—ЗША).

Канал «Астанкіна»
11.40—«Прыгоды чорнага Прыгажуня».
23.25—«XX стагоддзе». 2-я серыя.
Канал «Расія»
19.25—«Брацкая любоў» (ЗША).
Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
16.40—«Інтэрвенцыя».

Віцебскія палітычныя дыялогі

А можа ўлада зменіцца!

—Скажыце, чаму ваша газета адзначыла двухгадовы юбілей з такім шыкам?

—Бо не спадзяецца так адзначыць трохгоддзе...

Ты за каго?

—Ты за каго? За «белых» ці «чырвоных»?

—Я за «бел-чырвона-белых»...

Іхная эпоха засталася

—Чаго так дрэнна стала жыць?
—Пэўна таму, што не стала

«ума, чести и совести», толькі засталася «наша эпоха».

Наступны нумар газеты выйдзе 17 сакавіка 1993 г.

Заснавальнік

Віцебскі гарадскі клуб выбаршчыкаў
«За дэмакратычныя выбары»

Галоўны
рэдактар
Барыс
ХАМАЙДА

Мастак Р. Клікушын.
Фотаздымкі
М. Міхайлава.
Адрас рэдакцыі: 210601,
м. Віцебск, вул. Гоголя,
17.
Тэл. 37-35-06, 37-28-44.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор ды дакладнасць пададзеных фактаў, цытатаў, гаспадарча-статыстычных даных, уласных імен, географічных назваў і іншых звестак. А таксама за тое, што ў матэрыялах пададзены звесткі, якія з'яўляюцца дзяржаўнай ці спецыяльна ахоўваемай законам таямніцай.

Рэдакцыя можа апублікаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункт гледжання аўтара.

Пры перадруку спасылка на «Выбар» абавязковая.

Рукапісы не вяртаюцца й не рэцэнзуюцца.

Бягучы рахунак рэдакцыі № 200700962 у Віцебскім камерцыйным банку (Віцебскбанк). Код (МФО) банка 150801701.

Газета набраная і надрукаваная афсетным спосабам у Віцебскай узбуйненай друкарні імя Камінтэрна: г. Віцебск, вул. Шчарбакова-Набярэжная, 6.

Паліграфісты:
В. Карунас, Т. Халева,
Л. Драздова, А. Каспаровіч, М. Аджанс, Б. Платоўскі.

Нумар падпісаны да друку 9.03.93 г. у 17.15.

Наклад 1500 экз.

Цана 3 руб.

№ 6 (34), сакавік 1993 г.